

Toimivallan siirtäminen tekniselle johtajalle

333/10.00.00/2020

TELA 02.04.2020 § 31 Suomessa ja muualla Euroopan unionissa vallitsee tällä hetkellä erittäin poikkeuksellinen ja vaikea tilanne johtuen COVID-19 - tartuntatautiepidemian eli niin sanotun koronavirusepidemian puhkeamisesta. Epidemian leviämisen hidastamiseksi on suomalaisessa yhteiskunnassa tehty ja valmisteltu äärimmäisen harvinaislaatuista ratkaisuja, joilla on voimakkaasti rajoitettu julkisten palveluiden tarjoamista sekä yksityistä elinkeinotoimintaa ja sen toimintaedellytyksiä.

Eräät ratkaisut on tehty vaiheittain kuntien normaalissa päätöksentekojärjestyksessä osana kuntien itsehallinnon toteuttamista ja lakisääteisten tehtävien hoitamista. Joissakin kunnissa on siirrytty soveltamaan erityistä häiriötilanteiden ja poikkeusolojen johtamisjärjestelmää. Erityisen merkittävää on, että valtioneuvoston ja eduskunnan päätösten mukaisesti on valmiuslain säännöksiä otettu Suomessa käyttöön vaiheittain 17.3.2020 alkaen. Käyttöönotto on muun ohella merkinnyt, että kuntien itsehallintoon ja lakiin perustuvia toimivaltuuksia on supistettu ja poistettu.

Äänekosken kaupungin viranhaltijajohto on seurannut ja arvioinut koronavirusepidemian ja sen leviämisen asettamia uusia vaatimuksia kaupungin toiminnalle. Viranhaltijajohto on valmistautunut tilanteen pahenemisen edellyttämiin ratkaisuihin valtion viranomais- ja asiantuntijatahojen antamien määräysten ja suositusten mukaisesti.

Ajankohtaiselle epidemiatilanteelle on tunnusomaista olosuhteiden nopea muuttuminen ja vaikeutuminen ja odotukset erittäin nopeasta päätöksenteosta kaupunkiorganisaatiossa. On pidettävä selvänä, että tavanomainen kuntalain, eri toimialojen tehtäviä koskevien erityislakien ja voimassa olevan hallintosäännön mukainen toimivallan jako ja johtamisjärjestelmä ei mahdollista sellaista päätöksenteon nopeutta ja voimavarojen jatkuvaa uudelleen suuntaamista, jota käsillä olevassa tilanteessa edellytetään.

Valtuusto on 30.3.2020 (3 §) päättänyt Äänekosken kaupungin hallintosäännön täydentämisestä määräyksin, jotka koskevat kaupungin johtamista häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Täydentämisen keskeisenä sisältönä on, että häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa kaupunginjohtaja voi käyttää normaaliolojen hallintosäännössä määrätystä toimivallasta poikkeavaa toimivaltaa peruspalvelujen turvaamiseksi ja häiriötilanteen normalisoimiseksi silloin, kun asia koskee toimenpiteiden yhteensovittamista kaupungin toimialueiden ja yksiköiden kesken, taloudellisten tai henkilöstövoimavarojen suuntaamista, viestintää taikka muuta häiriötilanteen hoitamiseksi tarpeellista päätöstä tai toimenpidettä.

Hallintosäännön täydentämisen ja täydennyksessä tarkoitettujen kaupunginjohtajan erityistoimivaltuuksien avulla on mahdollista vastata moniin kaupungin johtamisen ja päätöksenteon haasteisiin häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, että ajankohtaisen häiriötilanteen pitkittyessä vaihtoehtona normaaliolojen tavanomaiselle päätöksentekojärjestykselle olisi ainoastaan toimivallan keskittäminen kaupunginjohtajalle. Tähän liittyy haasteita kaupunginjohtajan ajankäytön kannalta, ja myös virkavastuun asianmukaisen toteuttaminen edellyttää tosiasiallista mahdollisuutta olla selvillä päätöksenteossa huomioon otettavista oikeusohjeista ja tosiseikoista.

Koronavirusepidemian vuoksi elinkeinoelämä on kohdannut samanaikaisen kysyntä- ja tarjontashokin, joka on voimakkuudeltaan ja äkillisyydeltään täysin poikkeuksellinen. Monien yritysten tarjoamien hyödykkeiden kysyntä on vähentynyt romahdusmaisesti. Toisaalta viranomaisten rajoitukset ja suositukset ja toisaalta yleinen koronavirustartunnan pelko ovat muuttaneet toimintaympäristön aivan erilaiseksi kuin vielä muutamia viikkoja sitten. Erityisen vaikeassa asemassa ovat useat työvoimavalttaisten palvelualueiden mikro- ja pienyritykset ja yksityiset elinkeinonharjoittajat.

Meneillään oleva koronavirusepidemia aiheuttaa Suomen kansantalouteen syviä vahinkoja. Talouden toipumisen edistämiseksi ja julkisen sektorin rahoituspohjan parantamiseksi on tarkoituksenmukaista tai jopa välttämätöntä, että tässä tilanteessa julkisyhteisöt – myös kunnat – ryhtyvät toimenpiteisiin elinkeinoelämälle aiheutuvien pysyvien tai erittäin vaikeasti korjattavien vahinkojen torjumiseksi. Voidaan sanoa, että eräs tärkeimmistä tehtävistä olisi ehkäistä elinkelpoisten ja terveiden yritysten laajamittainen ajautuminen vararikoon tai muuhun toiminnan päättymistilanteeseen yksinomaan koronavirusepidemian aiheuttaman kysyntä- ja tarjontashokin johdosta. Jos laaja konkurssiaalto nyt hävittää olemassa olevaa yritysinfrastruktuuria, ongelmaksi muodostuu, että toimintaympäristön normalisoiduttua jäljellä on entistä vähemmän yrityksiä, jotka voisivat synnyttää uutta talouskasvua ja työllisyyden paranemista.

Julkisen vallan mahdolliset toimenpiteet ovat varsin laaja ja monitahoinen kokonaisuus, joka käsittää valtion viranomaisten ja muiden valtiollisten toimijoiden palveluita ja ratkaisuja ja lisäksi erityyppistä kuntien toimintaa. Kunnan toiminta yritystoiminnan tukemisessa koronavirusepidemian oloissa on osa kuntien elinkeinopoliittisia tehtäviä, joita kunta toteuttaa kuntalain (410/2015) 7 §:ssä tarkoitetun itsehallintonsa nojalla. Eräs kunnissa hyvin vakiintunut elinkeinopoliittinen toimintamuoto on toimitilojen tarjoaminen yritysten käyttöön vuokrasopimuksella tai muulla järjestelyllä.

Yritystoiminnalle epidemiatilanteessa aiheutuvien vahinkojen torjumiseksi on Äänekosken kaupunki tähän mennessä päättänyt aloittaa väliaikaisen lainarahoituksen tarjoamisen paikkakuntalaisille yrityksille (kaupunginhallituksen päätös 30.3.2020, 77 §). Tehtävä

toteutetaan kaupungin kokonaan omistaman Äänekosken Kehitys Oy:n kautta. Tämä toimintamalli ei yksin riitä, sillä edullinen ja nopeasti saatava lainarahoitus ei auta sopeuttamaan yrityksen kulurakennetta ajankohtaisen tilanteen mukaiseksi.

Teknisen lautakunnan tehtäväalueella erittäin tärkeä kysymys on kaupungin vuokralaisina toimivien yrittäjien ja yritysten asema. Tilavuokrat ovat luonteeltaan liiketoiminnan kiinteitä kuluja, joita on liikevaihdon äkillisesti heikennyttyä usein vaikeata saada katetuksi. Kaupungille onkin tullut vuokralaisilta tiedusteluja mahdollisuuksista saada väliaikainen alennus vuokrasopimuksen mukaiseen vuokran määrään tai merkittävästi lisää maksuaikaa vuokrasuorituksille. Näiden asioiden ratkaisemista ei ole tarkoituksenmukaista toteuttaa teknisen lautakunnan tai muunkaan toimielimen päätösin, koska maksuvaikeuksiin joutuneen yrittäjän tai yrityksen tilanne vaatii toimielimen kokoussaikataulua merkittävästi nopeampaa päätöksentekoa.

Edellä olevan perusteella tekniselle lautakunnalle esitetään, että se päättäisi kuntalain (410/2015) 91 §:n 2 momentin ja hallintosäännön 34 §:n nojalla siirtää lautakunnalle hallintosäännön mukaan kuuluvaa toimivaltaa tekniselle johtajalle. Toimivallan siirtopäätös koskisi vuokralaisen tai tilan käyttäjän väliaikaista vapauttamisesta maksuvelvollisuudesta, vuokran tai käyttömaksun määrän väliaikaisesta alentamisesta sekä joitakin hallinnollisia asioita, joissa ajankohtaisen epidemiakriisin aikana on kyettävä tekemään päätöksiä nopeasti ja ottaen huomioon jatkuvasti muuttuvan toimintaympäristön asettamat kulloisetkin vaatimukset.

Valmisteltu siirtopäätös olisi luonteeltaan väliaikainen ja se olisi voimassa määräajan 31.12.2020 saakka. Siirtopäätöksen voimassaoloaika voidaan tarvittaessa uudella päätöksellä jatkaa. Vastaavasti siirtopäätös voidaan olosuhteiden helpottuessa kumota jo ennen määräajan päättymistä.

(Valmistelija hallintojohtaja Aleksi Heikkilä, puh. 040 823 7921)

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta:

1) päättää kuntalain 91 §:n 2 momentin ja hallintosäännön 34 §:n nojalla siirtää lautakunnan toimivaltaa tekniselle johtajalle niin, että siirron nojalla tekninen johtaja päättää:

- a) teknisen toimen yleistä järjestämistä koskevista määräyksistä ja soveltamisohjeista;
- b) teknisen toimen palveluiden järjestämisen ja tuottamisen keskeyttämisestä;
- c) rakennuksen tai muun toimitilan vuokralle antamisesta silloin, kun kaupunginhallitus on päättänyt sitä koskevasta hinnoitteluperusteesta ja vuotuisen vuokran määrä on vähemmän kuin 30 000 euroa; ja

d) kaupungin omistamista tai vuokran nojalla hallitsemista tiloista perittävien vuokrien ja käyttömaksujen suuruuksista siltä osin kuin kyse on vuokralaisen tai käyttäjän väliaikaisesta vapauttamisesta maksuvelvollisuudesta osittain tai kokonaan taikka vuokran tai käyttömaksun määrän väliaikaisesta alentamisesta.

2) päättää, että edellä kohdassa 1 tehty toimivallan siirtopäätös on voimassa 3.4.2020 lukien määräajan 31.12.2020 saakka ja mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Teknisen johtajan muutettu ehdotus:

Tekninen lautakunta:

1) päättää kuntalain 91 §:n 2 momentin ja hallintosäännön 34 §:n nojalla siirtää lautakunnan toimivaltaa tekniselle johtajalle niin, että siirron nojalla tekninen johtaja päättää:

a) teknisen toimen yleistä järjestämistä koskevista määräyksistä ja soveltamisohjeista;

b) teknisen toimen palveluiden järjestämisen ja tuottamisen keskeyttämisestä;

c) rakennuksen tai muun toimitilan vuokralle antamisesta silloin, kun kaupunginhallitus on päättänyt sitä koskevasta hinnoitteluperusteesta ja vuotuisen vuokran määrä on vähemmän kuin 30 000 euroa; ja

d) kaupungin omistamista tai vuokran nojalla hallitsemista tiloista perittävien vuokrien ja käyttömaksujen suuruuksista siltä osin kuin kyse on vuokralaisen tai käyttäjän väliaikaisesta vapauttamisesta maksuvelvollisuudesta osittain tai kokonaan taikka vuokran tai käyttömaksun määrän väliaikaisesta alentamisesta.

2) päättää, että edellä kohdassa 1 tehty toimivallan siirtopäätös on voimassa 3.4.2020 lukien määräajan 30.9.2020 saakka ja mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Päätös: Hyväksyttiin.

- - - - -

TELA 01.10.2020 § 80
1039/00.01.01.03/2020

Koronavirus COVID - tapausten määrä on Suomessa jatkanut nousuaan viime päivien aikana. Keski-Suomessa sekä Äänekoskella on todettu tartuntaryppäitä ja tartuntaketjuja, mitkä ovat nostaneet alueellisesti tartuntamääriä. Vaikka tilannetta voidaan vielä kuvata valtakunnallisesti heikentyneestä tilanteesta huolimatta paikallisesti edelleen rauhalliseksi, edellä olevan perusteella tekniselle lautakunnalle esitetään, että se päättäisi kuntalain (410/2015) 91 §:n 2 momentin ja hallintosäännön 34 §:n nojalla siirtää lautakunnalle hallintosäännön mukaan kuuluvaa toimivaltaa tekniselle johtajalle. Edellinen vastaava toimivallan siirtämisen päättymisen on 30.9.2020.

Toimivallan siirtopäätös koskisi vuokralaisen tai tilan käyttäjän väliaikaista vapauttamista maksuvelvollisuudesta, vuokran tai käyttömaksun määrän väliaikaista alentamista sekä joitakin hallinnollisia asioita, joissa ajankohtaisen epidemiakriisin aikana on kyettävä tekemään päätöksiä nopeasti ja ottaen huomioon jatkuvasti muuttuvan toimintaympäristön asettamat kulloisetkin vaatimukset.

Valmisteltu siirtopäätös olisi luonteeltaan väliaikainen ja se olisi voimassa määräajan 31.12.2020 saakka. Siirtopäätöksen voimassaoloaikaa voidaan tarvittaessa uudella päätöksellä jatkaa. Vastaavasti siirtopäätös voidaan olosuhteiden helpottuessa kumota jo ennen määräajan päättymistä.

Valmistelija tekninen johtaja, Tommi Rautjärvi, 020 632 3355

Esittelijä tekninen johtaja, Tommi Rautjärvi

Päätösehdotus

Tekninen lautakunta:

1) päättää kuntalain 91 §:n 2 momentin ja hallintosäännön 34 §:n nojalla siirtää lautakunnan toimivaltaa tekniselle johtajalle niin, että siirron nojalla tekninen johtaja päättää:

- a) teknisen toimen yleistä järjestämistä koskevista määräyksistä ja soveltamisohjeista;
- b) teknisen toimen palveluiden järjestämisen ja tuottamisen keskeyttämisestä;
- c) rakennuksen tai muun toimitilan vuokralle antamisesta silloin, kun kaupunginhallitus on päättänyt sitä koskevasta hinnoitteluperusteesta ja vuotuisen vuokran määrä on vähemmän kuin 30 000 euroa; ja
- d) kaupungin omistamista tai vuokran nojalla hallitsemista tiloista perittävien vuokrien ja käyttömaksujen suuruuksista siltä osin kuin kyse on vuokralaisen tai käyttäjän väliaikaisesta vapauttamisesta maksuvelvollisuudesta osittain tai kokonaan taikka vuokran tai käyttömaksun määrän väliaikaisesta alentamisesta.

2) päättää, että edellä kohdassa 1 tehty toimivallan siirtopäätös on voimassa 2.10.2020 lukien määräajan 31.12.2020 saakka ja mahdollisesta muutoksenhausta riippumatta.

Päätös Hyväksyttiin

- - - - -